

Lausunto Vaalan Haarasuonkankaan tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä YVA-suunnitelmasta, Vaala

OULYMP 25.08.2022 § 70
1037/11.00.03/2022

Vaalan kunta on pyytänyt Oulunkaaren ympäristöpalveluiden lausuntoa Vaalan Haarasuonkankaan tuulivoimapuiston tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä ympäristövaikutusten arviointisuunnitelmasta.

Oulunkaaren ympäristölautakunta toimii Vaalan kunnan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisena. Lausunto pyydetään antamaan 31.8.2022 mennessä.

Haarasuonkankaan tuulivoimapuisto sijoittuu osittain Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaan merkitylle tuulivoima-alueelle tv-1 371 ja tv-1 372. Tv1 -merkinnällä osoitetaan tuulivoimatuotannon suunnitteluun soveltuvia alueita. Tuulivoimapuiston alueella ei ole voimassa olevia tai vireillä olevia asemakaavoja. Vaalan puolella lähin ranta-asemakaava sijoittuu Otermanjärven rannalle noin 500 metrin etäisyydelle tuulivoimapuiston rajasta.

Haarasuonkankaan Tuulipuisto Ky suunnittelee tuulivoimapuistoa Vaalan Haarasuonkankaan alueelle. Kaava-alueelle suunnitellaan enintään noin 40 uuden tuulivoimalan rakentamista. Suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. Tuulivoimaloiden rakentaminen edellyttää tuulivoimayleiskaavan laatimista.

Yleiskaava laaditaan Maankäyttö- ja rakennuslain 77 a §:n mukaisena, jolloin sitä voidaan suoraan käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena. Tuulivoimapuistohankkeessa yhdistetään YVA-lain (252/2017, 5 §) mukaisesti ympäristövaikutusten arviointi (YVA) ja kaavamenettely, jolloin hankkeen ympäristövaikutukset arvioidaan kaavoituksen yhteydessä (MRL 9 §). Tuloksena on sekä yleiskaava että hankkeen YVA.

Vaalan kunnanvaltuusto on päättänyt 15.12.2021 § 109 käynnistää Haarasuonkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan laatimisen. Kunnanhallitus on 14.6.2022 § 154 päättänyt asettaa yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) sekä ympäristövaikutusten arviointisuunnitelman (YVA-suunnitelman) nähtäville (MRL 63 §, MRA 30 §). OAS ja YVA-suunnitelma pidetään nähtävillä kuulemista varten 23.6.2022–31.8.2022 välisenä aikana.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus toimii menettelyssä YVA-lain tarkoittamana yhteysviranomaisena, jolle Vaalan kunta toimittaa saadut mielipiteet ja lausunnot. Yhteysviranomaisen ottaa palautteen huomioon antaessaan lausunnon hankkeesta vastaavalle (MRA 30a §). Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto ympäristövaikutusten arviointisuunnitelmasta on nähtävillä viimeistään kuukauden kuluttua mielipiteiden esittämiseen varatun määräajan päättymisestä verkkosivulla www.ymparisto.fi/haarasuonkankaantuulivoima.

YVA Kaavoitus jakaantuu neljään vaiheeseen: vireilletulo, valmisteluvaihe, ehdotusvaihe ja hyväksyminen. Ympäristövaikutusten arvioinnissa on kaksi

vaihetta: ympäristövaikutusten arviointisuunnitelma ja ympäristövaikutusten arviointiselostus (joka julkaistaan myöhemmin osana kaavan valmisteluvaiheen aineistoa). Valmisteluvaiheen lausuntoajan jälkeen yhteysviranomaisen (ELY-keskus) antaa asiassa perustellun päätelmänsä. Tämän jälkeen yleiskaava etenee ensin ehdotus ja sitten hyväksymisvaiheeseen

Asiaa ovat valmistelleet ympäristötarkastaja Anita Valkonen p. 0500 802 784, ympäristötarkastaja Brita Telenvuo p. 0500 282 946 ja ympäristöjohtaja Jarmo Kelloniemi p. 0400 433 998.

Valmistelijoiden esitys

Oulunkaaren ympäristölautakunta antaa seuraavan lausunnon:

Oulunkaaren ympäristölautakunta katsoo, että tuulivoimahankkeita suunniteltaessa tulee ottaa huomioon ihmisten terveyteen ja turvallisuuteen, sekä ympäristön viihtyisyyteen ja suojelemiseen liittyvät asiat. Suunnitteluvaiheessa on jo varmistettava se, ettei asumiselle kohdistu kohtuutonta terveellisyyteen tai viihtyisyyteen vaikuttavaa häiriötä. Terveydensuojelulain periaatteiden mukaan elinympäristöön vaikuttavaa toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.

Tuulivoimapuiston hankealueen ympäristö on harvaan asuttua maaseutua ja suunnittelualue on pääosin metsätalouskäytössä. Kylät ja Vaalan taajama sijoittuvat 5-10 kilometrin päähän alueesta. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan suunnitellun tuulivoimapuiston alueelle ei sijoitu asuinrakennuksia. Viiden kilometrin säteellä hankelaukeesta sijaitsee 171 vakituista ja 313 lomarakennusta. Alueen pohjoisrajalla sijaitsee yksi asuinrakennus ja yksi lomarakennus. Yksi lomarakennus on suunnittelualueen keskellä, mutta se on taukotupa tai vastaavassa käytössä oleva rakennus. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan tämän osalta tehdään kaupat maanomistajan kanssa.

Ympäristölautakunta pitää erittäin tärkeänä osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa olevaa mainintaa, että tuulivoimaloita ei sijoiteta alle kahden kilometrin päähän vakituisesta asutuksesta. Samaa linjausta tulee soveltaa myös vapaa-ajan asutukseen, koska mahdolliset tuulivoimapuiston aiheuttamat melu- ja välkehaitat ilmenevät samalla tavalla asutuksen tyypistä riippumatta.

Toinen tärkeä periaate osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on se, että voimat sijoitetaan niin ettei melu ylitä 40 dB asuin- ja lomarakennusten alueella.

Ympäristölautakunta katsoo, että ympäristövaikutusten arvioinnissa otetaan huomioon lähialueiden asutuksen kannalta tärkeimmät asiat ympäristöterveydenhuollon osalta. Näitä ovat ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvionti kokonaisuudessaan muun muassa alueen 500 kotitalouteen lähetettävän kyselyn avulla, meluvaikutusten tutkiminen mallinnuksen avulla, valo-vaikutuksen tutkiminen, sisältäen välkkeen ja lentoestevalot, mallinnuksen ja näkemäalueanalyysin avulla. Näkemäalueanalyysi on tärkeä siltäkin kannalta, että nähty ja kuultu usein voimistavat toistensa vaikutuksia, tai voivat kompensoida niitä.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon olemassa olevat tekijät ja tulevat hankkeet siinä määrin ettei alueen vakituisille tai loma-asukkaille koidu kohtuutonta haittaa niiden yhteisvaikutuksesta esimerkiksi melun ja maiseman suhteen.

Hankealueelle ei sijoitu Natura-alueita, mutta hankealueen lounaskulman tuntumaan, noin 700 metrin etäisyydelle sijoittuu Latvakankaan Natura-alue (FI1106004) ja hankealueen pohjoispuolelle, noin 3,5 km etäisyydelle, sijoittuu Sarvisuo-Jerusalem-insuon Natura-alue (FI1200805). Ympäristölautakunta pitää tärkeänä, että YVA-menettelyn yhteydessä tehdään Natura-arviointi koskien Latvakankaan Natura-aluetta (SACFI1201011).

Oulunkaaren ympäristölautakunta katsoo, että tuulivoimahankkeita suunniteltaessa tulee ottaa huomioon sen vaikutukset mahdollisille potentiaalisesti arvokkaille luontokohteille, linnustolle ja eläimille.

Hankealueen potentiaaliset luontoarvot ovat virtavesien lähiympäristöissä, rantaneuvoissa ja pienissä puustoisissa metsäkuvioissa, joilla esiintyy mahdollisesti erirakenteisuutta tai on luonnontilaisina tai sen kaltaisina säilyneitä pieniä korpikohteita. Hankealueen linnustolliset arvot ja pesimälinnuston elinympäristöt ovat todennäköisesti monipuolisempia alueen virtavesien varsilla, Kekkolanylammella ja alueen sekä lähiseudun soilla. Hankealueella saattaa sen sijainnin, eri eläinlajien levinneisyyden sekä potentiaalisten elinympäristöjen puolesta esiintyä mm. lepakoita (esimerkiksi pohjanlepakko, viiksisiippa/isoviiksisiippa, vesisiippa), viitasammakkoa, liito-oravaa, saukkoa ja suurpetoja. Ympäristölautakunta pitää tärkeänä, että YVA-menettelyn yhteydessä tehdään seuraavat luontoselvitykset: pöllöselvitys, metsäkanalintujen soidinpaikkainventointi, päiväpetolintuselvitys, pesimälinnustonselvitys, muuttolinnustonselvitys, kasvillisuus- ja luontotyyppi-inventointi ja EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) lajiston erillisselvitykset. Maastonselvitykset tulee ajoittaa oikea-aikaisesti, jotta pesimä- ja muuttolintujen sekä muun eläimistön esiintymisestä suunnittelualueella saadaan luotettavaa tietoa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa tai ympäristövaikutusten arviointisuunnitelmassa ei ole esitetty eikä ole esitetty selvitetäväksi hankkeen rakentamiseen tarvittavan maa- ja kalliokiviaineksen määrää ja ottotoiminnan vaikutuksia. Ympäristölautakunta esittää, että hankealueelta saatavan ja hankkeen rakentamiseen tarvittavan maa- ja kalliokiviaineksen määrä ja ottotoiminnan vaikutukset tulisi arvioida YVA-menettelyssä.

Ympäristöjohtajan esitys Ympäristölautakunta hyväksyy valmistelijoiden esityksen.

Päätös Ympäristölautakunta hyväksyi valmistelijoiden päätösesityksen yksimielisesti.

--

Merkitään pöytäkirjaan, että Outi Koukkari ilmoitti esteellisyytensä hallintolain 28 § osallisuusjävi perusteella. Hän poistui kokouksesta asian käsittelyn ajaksi.